

פרשת תרומה

בסיפור יצירת המנורה כתוב: "ועשית מנורה זהב טהור, מקשה **תיעשה** המנורה ירכה וקנה, גביעיה, כפתוריה ופרחיה ממנו יהיו (שמות כ"ה ל"א). על צורת הנפעל של תיעשה מפרש רש"י שבכלים האחרים הציווי הוא **תעשה**, ולמה במנורה משתמשת התורה בצורה **תיעשה**. ורש"י עונה לפי מדרש תנחומא, שהמנורה נהייתה מאליה – בלי יד אנוש. משה התקשה להבין איך בדיוק לבנות אותה, ולכן הקב"ה צווה אותו לזרוק את הזהב הגולמי לתוך האש, והמנורה תצא בצורה ניסית מאליה.

מספר פסוקים מאוחר יותר, בסוף ההוראות הקשורות למנורה, אומר הפסוק: "וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מְרַאָה בהר" ורש"י מפרש: "ראה כאן בהר תבנית שאני מראה אותך. מגיד שנתקשה משה במעשה המנורה, עד שהראה לו הקב"ה מנורה של אש".

שני פירושי רש"י נראים כסותרים אחד את השני. מה קרה בפועל? איך נבנתה המנורה? האם משה ראה, עשה לעצמו שרטוט ובנה אותה בעצמו, לפי מה שנראה מהרש"י האחרון, או שהמנורה נבנתה בנס, כשהיא יצאה מאליה מהאש? האם זה היה **תעשה** או **תיעשה**?

בעל השפת אמת מתרץ את מה שנראה כסתירה. שתי האמרות נכונות. משה רבנו לא הצליח לדמיין איך לבנות המנורה. אמר לו הקב"ה: ככה היא נראית. יש לך פה תרשים. לך ותעשה אותה (שמות כ"ה מ'). אולם, אחרי שמשה ניסה לבנותה לפי הדיאגרמה, הוא חזר להקב"ה ואמר לו: אינני מצליח! אז אמר לו הקב"ה: בסדר. קח את הזהב, זרוק אותו לתוך האש, וממנו תצא המנורה.

אבל נשאלת השאלה, מדוע הקב"ה לא עזר למשה בפעם הראשונה לגמור את המלאכה? כשה' ראה שמשה התקשה בהבנת יצירת המנורה, מדוע לא אמר לו מיד לזרוק את הזהב לתוך האש? מדוע נתן לו הקב"ה להמשיך ולהסתבך בתהליך שבסופו של דבר התברר כלא יעיל?

השפת אמת מסביר שזה הדוגמא והמודל להשגת רוחניות ותורה. כל הרוחניות והתורה נמצאים בתהליך הרכישה. התהליך לנסות קודם, ואולי לא להצליח, הוא החלק העיקרי והנחוץ ביותר לקנות תורה ורוחניות. הצלחה, כשהיא מגיעה בסוף, היא תמיד נס.

המנורה היא סמל של התורה. לעיתים, היא נראית גדולה מדי. איך יכול בן אדם להתגבר ולהקנותה? אין האדם יודע מראש, אם הוא אי פעם יבצע מה שהחליט והתחיל לעשות. אלא שאחרי שאנחנו עשינו את המאמץ, התוצאה הסופית לעיתים קרובות "יוצאת מאליה". על זה נאמר: "יגעת ומצאת, תאמין". אחרי שעבדת, והזעת, והשקעת כל כוחותיך, התוצאה היא "מציאה".

בכל הקשור ללימוד תורה ודברים שברוח, ראשית כל צריכים להיכנס ל"תעִשָּׂה". עלינו להתאמץ. ואחרי שהראנו התאמצות אמיתית, כמו שמשח עשה אם המנורה, נגיע לתוצאה שתהיה בדרך של "תיעִשָּׂה". אם לא התאמצת, בחיים לא תהיה תוצאה סופית, לא בנס ולא אחרת.

משל אומר שפעם הבטיח המלך פרס גדול למי שיטפס על סולם, ויגיע לראש מגדל מסוים. הבעיה הייתה שהסולם עמד בזווית של תשעים מעלות וראש הסולם היה עדיין רחוק מרחק ניכר מהמקום שאליו המטפס היה אמור להגיע. לא הייתה שום אפשרות שמישהו יעלה עד ראש הסולם ומשמה יצליח להתרומם עד הרצפה שעל המגדל. המלך עמד על כך שמי שינסה יחבוש קסדה מיוחדת בעת עלייתו על הסולם. הטיפוס על הסולם היה קשה מאוד. האנשים היו עולים עד שליש הסולם, אחרים עד חציו, היו מסתכלים למעלה ושואלים את עצמם למה עלי אפילו לנסות, אין שום אפשרות להצליח. אחד אחרי השני היה נכנע ויורד.

אחד שהיה נחוש בדעתו, החליט ללכת עד הסוף, יהיה מה שיהיה. הוא טיפס עוד ועוד ועוד עד שהגיע למעלה האחרונה של הסולם, ואז הוא הבין מדוע ציוה המלך על כל אחד לחבוש הקסדה. החלק העליון של הקסדה היה ממוגנט, ובראש המגדל היה מגנט מאוד חזק. ברגע ששם את הרגל על המדרגה העליונה, משך אותו המגנט "בדרך נס" עד למעלה!